

Анастасія Стельмах
— призер
Всеукраїнської
олімпіади з біології:
знайомство
зблизька.

**Підсумки районного
огляду-конкурсу
читців,
присвяченого 201-й
річниці від дня
народження
Тараса Шевченка.**

Іван Сму́к:
“Дільнична лікарня
— важлива ланка
сільської
медицини”.

**“Клініка на колесах”
— в Остріві**

6-9 квітня 2015 року з 9 до 16 год. на території Острівської ЗОШ I-III ступенів у с. Острів Тернопільського району працюватиме медична клініка на колесах Міжнародного благодійного фонду “Дар Життя”.

Працівники клініки проведуть безоплатне медичне діагностування, нададуть високоякісну медичну допомогу та стоматологічне лікування дітям, підліткам, багатодітним сім'ям, видадуть медичний висновок кожному пацієнту. Фахівці медичної клініки на колесах проведуть бесіди на теми цінностей та збереження людського життя, ставового виховання і репродуктивного здоров'я.

Для реєстрації телефонуйте директору Острівської ЗОШ I-III ступенів Оксані Казимирівні Кожушко (097) 274-04-76.

ПОДІЛЬСЬКЕ СЛОВО

16 сторінок

№13 (5117) П'ятниця, 3 квітня 2015 року

Весна в “Медоборах”

На території ПП “Агрофірма “Медобори” директор ПП “Агрофірма “Медобори” Володимир Крупницький (в центрі), механізатор Тарас Вадзюк (зліва), тракторист Андрій Суховер.

Ярослав БАЧИНСЬКИЙ.
Фото автора.

Володимир Крупницький — директор ПП “Агрофірма “Медобори”, заслужений працівник сільського господарства України, за фахом інженер-механік — 4 квітня відзначає 64-ий день народження. За понад 40 років господарської діяльності, з них майже чверть віку в Скоморохах, розкрився його організаторський талант і хліборобський хист.

У рослинництві ПП “Агрофірма “Медобори” сміливо конкурує з маститими аграріями України. Різноманітні крупні зі скоморохівською маркою можна придбати в столичних супермаркетах, у торговельній мережі багатьох регіонів України. У тваринництві, яке довгий час було “ахіллесовою п'ятою”, вдалося, за словами Володимира Григоровича, подолати не одну висоту, щоб увійти до

когорти призерів серед кращих молочних господарств Тернопілля. Торік на корову, а утримують 150 тварин чорно-рябої породи, надоїли понад 6 тисяч кілограмів молока, яке реалізують на ПрАТ “Тернопільський молокозавод” за надзвичайно низькою, як на сьогоднішній день, ціною — 4,50 грн. за літр. До слова, мінеральна вода вдвічі дорожча.

Нині на фермах у Скоморохах і Прошові доглядають 312 голів ВРХ, 692 — свиней, спочатку року вже народилося 39 телят та 40 поросят. Серед кращих працівників галузі — Теодозія Марчак, Марія Ватраль, Марія Пастернак, оператор з відгодівлі свиней Леся Коваленко.

— Розвиток скороспілої галузі — свинарства — не данина моді сучасних потужних агрохолдингів, агрокомпаній чи корпорацій, але важливий крок хоч якось фінансово утримувати ферму, зберегти робочі місця на селі, — зазначив Володимир Крупницький. — Правда, до цього часу молодняк купували у спеціалізованих агрофірмах. Разом з головним

бухгалтером Любою Климович та фінансовим директором Андрієм Гречкою порахували, що для нас невигідно, тож взялися будувати чимале родильне відділення з усім необхідним обладнанням, рекомендованим науковцями та провідними спеціалістами галузі. Сьогодні будівельники завершують основні роботи на цьому об'єкті у Прошові, а вже до кінця року плануємо здати його в експлуатацію.

У Смолянці, де основна тракторно-виробнича бригада, Володимир Крупницький показав навчальний клас, де буде проводити заняття з механізаторами, йому допомагатимуть провідні спеціалісти компанії і фірм, бізнес-партнери, де закуповують сучасну продуктивну й малозатратну сільськогосподарську техніку, обладнання. Приміром, взимку придбали американську зернову сівалку марки “Грім плай” НТА-2000”, мають нові трактори компанії “Класс”, високопродуктивний імпортерний трактор “Аріес”, німецький глибокорозпушувач,

виготовили з місцевою фірмою “Ікас” агрегат для внесення карбонатно-аміачної суміші, відремонтували і дали друге дихання колісному Т-150. Обгородили і впорядкували територію, склад ПММ, піднавіси. Для приїжджих гостей і спеціалістів незабаром відкриють готель, кухню, душову.

Поруч з досвідченими механізаторами Іваном Вадзюком, Андрієм Суховером, Богданом Вітровим, Тарасом Вадзюком, Іваном Пелешком працюють молоді. Чималий шмат роботи на перевезенні вантажів, зерна, круп, будівельних матеріалів виконують водії Михайло Курило, Володимир Якимович, Володимир Олійник. Оперативно в ПП “Агрофірма “Медобори” розпочали весняний комплекс робіт механізатори Андрій Суховер, Тарас Вадзюк, Михайло Курило, дотримуючись усіх рекомендацій агрозаходів, піджили 600 га озимої пшениці, 370 — ріпаку та 60 га — озимого ячменю.

Продовження на 5 стор.

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ

www.lanclaas.com.ua

Наша
сторінка

[www.facebook.com/
PodilskSlovo](http://www.facebook.com/PodilskSlovo)

PodilskSlovo

Економіка Тернопільського району має позитивну динаміку

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.
Фото автора.

27 березня на 24-ій сесії Тернопільської районної ради VI скликання, яку провів голова Тернопільської районної ради Василь Дідух, депутати розглянули 29 питань порядку денного.

Сесію розпочали з вшанування хвилиною мовчання пам'яті бійців, які загинули під час антитерористичної операції на Сході України. Зі звітом "Про виконання програми соціально-економічного та культурного розвитку району за 2014 рік" виступив перший заступник голови Тернопільської райдержадміністрації Богдан Лихий.

— За підсумками 2014 року валовий регіональний продукт зріс на 5,1%, — зазначив **перший заступник голови Тернопільської райдержадміністрації Богдан Лихий.** — В 2014 році промислова галузь Тернопільського району виробила продукції на суму 1 млрд. 16 млн. гривень, що на 5,3% більше, ніж у 2013 році. Підприємствами машинобудування і металообробної галузі виробництво збільшено на 3,5%. Виробництво промисловості будівельних матеріалів зросло на 10%, харчової — на 75%, мукомельної, круп'яної і комбікормової — на 22%. Натомість скляна, фарфоро-фаянсова, легка, поліграфічна галузі промисловості знизили обсяги виробництва.

За інформацією Богдана Лихого, програма соціально-економічного розвитку Тернопільського району з промислового виробництва на 2014 рік виконана на 104%. Понад завдання вироблено промислової продукції на суму 40 млн. 662,5 тис. гривень. Порівняно з 2013 роком, обсяги виробництва сільськогосподарської продукції зросли на 2,6% і становлять понад 620 млн. гривень. Торік було зібрано 163,25 тис. тонн зерна, 87,12 тис. тонн картоплі, 129 тис. тонн цукрових буряків, врожайність яких, порівняно з 2013 роком, зросла на 58%, виробництво овочів зменшено на 15%. Всіма категоріями господарств вироблено 20 тис. тонн молока, 4,38 тис. тонн м'яса (52% від планового завдання).

У зв'язку з напруженою ситуацією в Україні в економіку Тернопільського району всіма суб'єктами господарювання в 2014 році залучено капітальних інвестицій на 40% менше, ніж у 2013 році, загальна сума — 330 млн. гривень. Підприємствами будівельними організаціями виконано будівельних робіт на суму 153 млн. гривень. У рамках реалізації заходів програми соціально-економічного розвитку Тернопільського району у 2014 році введено в експлуатацію 51 тис. кв. м загальної площі житла.

Перший заступник голови Тернопільської РДА Богдан Лихий повідомив, що торік зовнішньоторгівельний оборот товарів і послуг становив 334,5 млн. доларів (174,8 млн. дол. експорту і 159 млн. дол. імпорту). Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі склало 15,1 млн. доларів США. Загальні обсяги прямих іноземних інвестицій, внесених в економіку Тернопільського району станом на 1 січня ц.р., склали 6 млн. 131 тис. гривень. Обороти роздрібною торгівлю у 2014 році збільшився на 8,9% — до 298 млн. гривень.

Середньомісячна заробітна плата штатного працівника у Тернопільському районі торік становила 2647 гривень. Богдан Лихий зазначив, що станом на 1 січня ц.р. загальна заборгованість з виплати зарплати на підприємствах Тернопільського району становила 1 млн. 684 тис. гривень. За минулий рік у районі створено 878 нових робочих місць. До зведеного бюджету мобілізовано 137 млн. 766 тис. гривень при індикативних показниках доходів 120 млн. 419

тис. гривень. До державного бюджету надійшло 50 млн. 159 тис. гривень, до місцевого — 87,6 млн. гривень. За інформацією першого заступника голови Тернопільської РДА Богдана Лихого, районний бюджет у минулому році виконано на 103,3% — 33,7 млн. отриманого доходу. Торік загальна сума видатків на виплату пенсій та інших виплат і доплат відповідно до чинного законодавства України становила 257 млн. гривень. Станом на 1 січня 2015 року в управлінні Пенсійного фонду України в Тернопільському районі на обліку перебувало 16 тис. 478 отримувачів пенсій, що на 195 осіб більше, ніж у 2013 році.

Богдан Лихий зазначив, що до початку ц.р. у 48 навчальних закладах Тернопільського району проведено поточні і капітальні ремонти будівель, облаштовано спортивно-ігрові майданчики і прилегли території, відремонтовано огорожі. Обсяг запланованих робіт виконано повністю. Богдан Лихий повідомив, що на проведення поточних і капітальних робіт дирекціями освітніх закладів залучено спонсорської допомоги в розмірі 515 тис. гривень, і подякував усім небайдужим меценатам, які допомагають навчальним закладам Тернопільського району у зміцненні матеріальних баз.

Звіт Тернопільської райдержадміністрації "Про виконання програми соціально-економічного та культурного розвитку Тернопільського району за 2014 рік" депутати взяли до відома.

На сесії затверджено звіт про виконання районного бюджету за 2014 рік і внесено зміни до районного бюджету на 2015 рік.

— У січні-лютому 2015 року районний бюджет за власними надходженнями виконано на 128% — надійшло 6 млн. 555 тис. гривень, — повідомила **начальник фінансового управління Тернопільської РДА Світлана Марчук.**

За інформацією Світлани Міколайни, цьогоріч Тернопільська районна рада здійснила перерозподіл вільних коштів у розмірі 1 млн.

Перший заступник голови Тернопільської райдержадміністрації Богдан Лихий: "В 2014 році промислова галузь Тернопільського району виробила продукції на суму 1 млрд. 16 млн. гривень, що на 5,3% більше, ніж у 2013 році".

845 тис. гривень. На охорону здоров'я додатково спрямовується 752 тис. гривень, 258 тис. гривень — відділу освіти Тернопільської райдержадміністрації. Субвенція на виконання програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів становить 326 тис. 500 гривень.

Голова Тернопільської районної ради Василь Дідух зазначив, що на 2015 рік у бюджеті Тернопільського району повністю закладено кошти на виплати заробітних плат усім працівникам бюджетних установ районного бюджету.

Депутати затвердили програму соціально-економічного та культурного розвитку на 2015 рік.

— Валовий сукупний продукт основних сфер матеріального виробництва на 2015 рік прогнозується в обсязі 1 млрд. 832 млн. 738 тис. гривень, — зазначила **начальник відділу економічного розвитку і торгівлі Тернопільської РДА Наталія Волошин.** — Прогнозується зростання обсягів промислового виробництва на 1% (до 1 млрд. 44 млн. гривень). Обсяг валової продукції сільськогосподарства у 2015 році становитиме понад 630 млн. гривень. Передбачається збільшення обсягів роздрібно-товарообороту на 4,9%, реалізованих послуг на 1,8%, зовнішньоторгівельного обороту на 0,2% (до 335 млн. гривень). За прогнозами розрахунками, в 2015 році в економіку Тернопільського району передбачено за-

лучення 350 млн. гривень капітальних інвестицій.

За інформацією Наталії Волошин, важливим інвестиційним проектом, реалізацію якого на території Тернопільського району буде продовжено в 2015 році, є будівництво в Острові зернового елеватора потужністю 210 тис. тонн. За прогнозними розрахунками, у 2015 році рівень середньомісячної зарплати працівників сфери економічної діяльності становитиме 2700 гривень. Програмою передбачено заходи з енергозбереження і скорочення споживання природного газу.

Сесія прийняла рішення присвоїти ім'я Володимира Гарматія Жовтневій ЗОШ I-II ступенів, внесла зміни до районної комплексної програми профілактики злочинності та охорони громадського порядку на 2011-2015 роки, до районної комплексної програми соціальної підтримки малозахищених верств населення "Турбота" на 2011-2015 рр., затвердила районну програму розвитку футболу в Тернопільському районі на 2015-2020 рр., комплексну програму мобілізації зусиль Тернопільської РДА, Тернопільської ОДП щодо забезпечення надходжень до районного бюджету на 2015-2016 рр., програму функціонування центру надання адміністративних послуг Тернопільської РДА на 2015 рік. Затверджено районну програму протидії організованій злочинності, корупції та тероризму на 2015-2017 рр., положення про порядок списання майна, яке належить до спільної комунальної власності територіальних громад Тернопільського району, перелік пільгових категорій дітей для забезпечення безкоштовним харчуванням у загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладах району.

Дано згоду на передачу коштів у вигляді міжбюджетного трансферту з Байковецького сільського бюджету в сумі 49 тис. 650 тис. гривень і Великогаївського сільського бюджету в сумі 70 тис. 210 гривень районному бюджету для покращення харчування дітей у Байковецькому і Великогаївському дошкільних закладах відповідно. Депутати дали згоду на звільнення з посади директора Товстогузької ЗОШ I-III ступенів Тараса Щербініна і призначення на цю посаду Оксани Кучер, звільнення з посади директора Байковецької ЗОШ I-II ступенів Любові Козуб, відповідно до поданої нею заяви. Сесія погодилась відкриття груп короткотривалого перебування дітей дошкіль-

ного віку на базі комунальних закладів Буцнівської ЗОШ I-III ступенів і Йосипівської ЗОШ I-II ступенів.

На сесії затверджено розпорядження голови Тернопільської районної ради, внесено зміни та доповнення до "Програми розвитку земельних відносин у Тернопільському районі на 2007-2015 роки", затверджено рішенням районної ради від 4 квітня 2008 року за №192. Тернопільському районному територіальному медичному об'єднанню дозволено покривати витрати спеціального фонду за рахунок загального фонду для розрахунку за використану продукцію, вироблену підсобним господарством, яка використовується для харчування хворих. Затверджено нормативну грошову оцінку земельної ділянки площею 3,2041 га, що надається в оренду ПП "Агроспецгосп" за межами населеного пункту на території Плотницької сільської ради. Погоджено організацію гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення "Дідова криниця" за рахунок земель загального користування Скоморохівської сільської ради площею 0,01 га в межах населеного пункту.

На сесії затверджено проект землеустрою щодо зміни меж с. Великі Гаї на території Великогаївської сільської ради, відповідно до якого вирішено змінити межі Великих Гаїв, додатково включивши земельні ділянки площею 737,55 га. Депутати, взявши до відома інформацію голови тимчасової контрольної комісії Богдана Яценка, вирішили звернутися до Головного управління Держкомзему у Тернопільській області з проханням виділити земельну частку (пай) на території Довжанківської сільської ради за межами населеного пункту багатодітній сім'ї Надії Кушнір. Вирішено відмовити в укладенні угоди на передачу з районного бюджету до міського бюджету м. Тернополя 759 тис. гривень на забезпечення у 2015 році часткового фінансування утримання з міського бюджету м. Тернополя державного закладу "Відділкова клінічна лікарня станції Тернопіль державного територіального галузевого об'єднання "Львівська залізниця" м. Тернопіль". Депутати Тернопільської районної ради прийняли і направили звернення Президенту України Петру Порошенку і голові Верховної Ради України Володимирі Гройсману, в якому засудили окупацію Криму і частини Донбасу і визнали Росію країною-агресором.

Під час 24-ої сесії Тернопільської районної ради шостого скликання 27 березня 2015 року.

Степан Барна — голова Тернопільської ОДА

Ірина ЮРКО.
Фото автора.

2 квітня у Тернополі з робочим візитом побував Президент України Петро Порошенко. Під час наради з активом області Президент представив нового голову Тернопільської облдержадміністрації Степана Барну.

— Я особисто знаю Степана Степановича ще з часів Помаранчевої революції, як людину з якісною освітою, як патріота, який готовий працювати у моєму режимі — 24 години на добу, — зазначив Петро Порошенко. — Головне завдання сьогодні для Тернопільщини таке ж, як і будь-якого іншого регіону України: безпека і оборона суспільства в межах добросовісного проведення всіх етапів мобілізації. І хоч, мобілізаційний план України враховує особливості Тернопільщини, коли значна кількість чоловічого населення перебуває на заробітках за кордоном, на жаль, Тернопільщина, посідає перше місце в Україні за кількістю

Президент України Петро Порошенко представив господарському активу Тернопільщини нового голову Тернопільської ОДА Степана Барну.

• Колегія

• Лідери

ухилень призовників від служби у Збройних силах України.

Указ про призначення Степана Барна Петро Порошенко підписав у сесійній залі Тернопільської обласної ради. Степан Барна — народний депутат України нинішнього скликання (фракція "Блок Петра Порошенка"). Народився в селі Нагірянка Чортківського району, закінчив історичний факультет Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, очолював Молодіжний союз "Наша Україна", був депутатом Тернопільської обласної ради, двічі — депутатом Верховної Ради. Одружений, виховує доньку.

— Мій кабінет відкритий для кожного, хто потребує підтримки, — зазначив новопризначений голова Тернопільської ОДА Степан Барна. — Тернопільщина стане форпостом реформ і прикладом для інших областей.

Нагадаємо, раніше Тернопільську ОДА очолював Олег Сиротюк, який був звільнений указом президента 18 листопада 2014 року.

Генеральний план — інструмент розвитку населеного пункту

Ірина ЮРКО.

В останній день березня перший заступник голови Тернопільської райдержадміністрації Богдан Лихий провів колегію РДА. Участь у колегії взяв голова Тернопільської районної ради Василь Дідух.

Про стан будівельної галузі Тернопільського району за 2014 р. та перспективи на 2015 рік доповіла заступник начальника відділу містобудування і архітектури Тернопільської РДА Наталія Вовчук. "З початку 2014 року відділом містобудування та архітектури Тернопільської РДА видано 469 будівельних паспортів забудови земельних ділянок індивідуальним забудовникам Тернопільського району, 555 висновків про погодження проектів землеустрою щодо виділення/оренди земельних ділянок, 6 паспортів прив'язки тимчасових споруд для ведення підприємницької діяльності, — зазначила, аналізуючи показники роботи підприємств будівельної галузі Тернопільського району за 2014 рік Наталія Вовчук. — З перспективних напрямків роботи відділу в будівельній галузі на 2015 рік є реалізація затверджених програм "Власний дім", "Служби містобудівного кадастру відділу містобудування та архітектури Тернопільської районної державної адміністрації на 2013-2017 роки".

Як зазначила Наталія Вовчук, відділом містобудування та архітектури Тернопільської РДА затверджено програму оновлення містобудівної документації забудови населених пунктів Тернопільського району

на 2014-2017 рр., відповідно до якої розроблено та затверджено генеральні плани сіл Острів, Петриків, Біла, Великі Гаї. На розгляді містобудівної ради перебуває генеральний план с. Підгороднє. На завершальному етапі розробки генплану с. Шляхтинців та Гаїв Гречинських. Розпочато підготовчі роботи у с. Чистилів. "Незважаючи на актуальну в Україні адміністративно-територіальну реформу органів місцевого самоврядування, генеральні плани не втраять своїх значень. Генеральний план — документація довготривалого терміну дії (терміном від 20 до 40 років), це інструмент безпеки населеного пункту від зазіхань на його територіальну цілісність. Уточнювати генплан може тільки детальний план території".

Про роботу центру надання адміністративних послуг Тернопільської РДА під час колегії доповіла керівник центру надання адміністративних послуг Тернопільської РДА Ольга Ванчура. "У компетенції центру надання адміністративних послуг Тернопільської РДА 79 адміністративних послуг, — зазначила Ольга Ванчура. — Через центр доступні послуги відділу Держземагентства в Тернопільському районі, відділу Держземагентства м. Тернополя, відділу містобудування та архітектури Тернопільської РДА, сектору молоді та спорту Тернопільської РДА, Тербовлянського міжрайонного управління головного управління Держсанепідслужби у Тернопільській області, управління ветеринарної медицини в Тернопільському районі.

За результатами колегії прийнято доручення голови Тернопільської райдержадміністрації.

Анастасія Стельмах — призер Всеукраїнської олімпіади з біології

Андрій
ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Учні НВК "Великобірівська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім. С. Балея" постійно серед переможців і призерів учнівських олімпіад різного рівня. Нещодавно диплом III ступеня IV етапу XXXVI Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології отримала учениця 10-А класу Великобірівської школи-гімназії Анастасія Стельмах. Про підготовку до олімпіади, інтереси та захоплення, плани на майбутнє Настя розповіла читачам "Подільського слова".

— Настю, розкажи, як відбувався четвертий, всеукраїнський рівень олімпіади з біології?

— Це моя перша участь в олімпіаді з біології. Випробувати свої сили мені запропонувала вчитель біології Людмила Михайлівна Костанович, яка погодилася. Маю досвід участі в олімпіадах з хімії, іноземної мови, інформатики, історії, правознавства. Торік у листопаді на районному етапі олімпіади з біології взяла перше місце, взимку цього року на обласному — друге. Чесно кажучи, не сподівалася на такі високі результати. Четвертий етап тридцять шостої всеукраїнської учнівської олімпіади з біології відбувався в Українському фізико-математичному лицейі при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка з 22 до 27 березня. В конкурсі змагалися 166 школярів з усіх кутків України, серед яких було восьмеро учнів 8-11 класів із Тернопільської області. 23-24 березня був теоретичний тур, який складався з тестових завдань різного рівня складності. Наступного дня під час практичного туру ми виконали чотири практичні роботи з різних біологічних дисциплін. 27 березня відбулося урочисте закриття олімпіади з біології, в якому взяла участь представники Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти і науки Київської міської державної адміністрації, Інституту післяди-

Учениця 10-А класу НВК "Великобірівська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім. С. Балея" Анастасія Стельмах.

пломної педагогічної освіти Київського університету ім. Б. Грінченка та Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Кожен учасник отримав дипломи і сертифікати на сто гривень. Із восьми представників Тернопільщини п'ятеро стали призерами, один здобув диплом I ступеня.

— Хто допомагав у процесі підготовки до олімпіади?

— Перш за все, дякую за допомогу вчительці біології Людмилі Михайлівні Костанович, яка пожертувала своїм часом заради того, щоб навчитися мене. Вдячна своєму батькові Олександрові, лікарю за фахом, який давав читати різноманітну літературу на біологічну тематику і ділився цікавою і корисною інформацією, а також викладачам Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, які протягом восьми днів готували нас до Всеукраїнського етапу олімпіади з біології.

— Плануєш пов'язати майбутню професію з біологією?

— Звичайно. Раніше хотіла займатися мистецтвом, бути дизайнером чи архітектором, потім мри-

яла стати перекладачем. Серйозно зацікавилася біологією в 9 класі. Цікаво дізнаватись, як відбуваються біологічні процеси, вивчати життя зсередини. Найбільше подобаються ботаніка і біологія людини. Швидше за все піду вчитися в медичний університет. Професія лікаря мені відома не зі слів, адже батьки в мене медики. Бути лікарем — велика відповідальність за життя і здоров'я пацієнта.

— Які ще предмети, крім біології, тобі подобаються у школі?

— Іноземна мова (вивчаємо англійську та німецьку), колись ходила на курси з англійської мови. Люблю природничі науки — фізику, хімію, географію.

— Чому присвячуєш вільний час?

— Раніше близько семи років займалася бальними танцями в тернопільському танцювальному клубі "Альянс". Зараз, як є вільна хвилинка, гуляю з друзями, читаю книги, переглядаю фільми, слухаю улюблену музику. Подобається творчість Дена Брауна, Жуля Верна, пригодницька і фантастична література. Люблю мелодрами, пригодницькі та фантастичні фільми, іноді переглядаю документальне кіно про природу. Слухаю здебільшого рок-музику, зокрема, альтернативний рок, фолк, інди. З українських груп подобається творчість "Океану Ельзи", "Фліт", "Один у каное".

— У наступному навчальному році плануєш спробувати свої сили на олімпіаді з біології?

— Безперечно. Буду наполегливо готуватися. Насамперед треба досконало знати матеріал шкільної програми. Олімпіадний рівень відчутно вищий, ніж шкільний. Тому читатиму допоміжну літературу, статті в Інтернеті, вдосконалюватиму своє вміння аналізувати, застосовувати знання на практиці, щоб, як мінімум, утримати підняту планку.

Дирекція школи, педагогічний та учнівський колективи НВК "Великобірівська загальноосвітня школа-гімназія імені Степана Балея", колектив редакції газети "Подільське слово" вітають Анастасію Стельмах із високим результатом на Всеукраїнському етапі олімпіади з біології і бажають дальших наукових звершень.

www.trrada.te.ua —
веб-сторінка
Тернопільської
районної ради

Управління Пенсійного фонду України
в Тернопільському районі

просить отримувачів пенсії своєчасно повідомляти органи, що призначають та виплачують пенсію, про прийняття на роботу, звільнення з роботи, зміни в складі сім'ї, зміни місця проживання та інші обставини, що можуть вплинути на пенсійне забезпечення. Тел. для довідок: 53-50-72, 53-51-54.

Важлива ланка сільської медицини

Ярослав БАЧИНСЬКИЙ.
Фото автора.

Життєва практика довела, що багаточисельні реформи медичної галузі не дали відчутного результату і в основному не підвищили коефіцієнту успішності їх впровадження. Сьогодні лікувальний процес чи будь-яке хірургічне втручання у людський організм – справа не з дешевих, плюс постійне зростання вартості медпрепаратів та матеріалів. Скромні зарплати і пенсії, особливо селян, не дозволяють поправити здоров'я, пройти профогляди та підлікувати хронічні хвороби, які, як пошесть, заражають суспільство.

Фельдшер, сімейний лікар, стоматолог, терапевт – саме такі категорії медпрацівників, на мою думку, основні на селі. У цьому сенсі Баворівська дільнична лікарня має добру репутацію серед мешканців сіл Козівка, Скоморохи, Смолянка, Прошова, Застав'є, Баворів. З 1997 року головним лікарем тут працює Іван Іванович Смуk. Медицина

Старша медсестра Марія Лаховська.

Колектив Баворівської дільничної лікарні: (у першому ряду зліва направо) санітарка Ольга Левкович, Ірина Марищак, медсестра Марія Марищак, лікар-стоматолог Неля Максимчук, (другий ряд зліва направо) кухар Ольга Вівчар, санітарка Люба Дорош, сімейний лікар, терапевт Юрій Литвин.

заводську в Росії, був військовим фельдшером. Одразу після демобілізації у 1981 році Іван Іванович змінив солдатську казарму на студентські аудиторії Чернівецького державного медичного інституту, інтернатуру з акушерства і гінекології проходив у Тернопільському медичному інституті, а пізніше майже вісім років працював лікарем-гінекологом Тернопільської районної поліклініки.

Головним лікарем Баворівської дільничної лікарні Іван Смуk призначений 1997 року. З того часу багато що змінилося у хорошому розумінні слова: збудовано автогаражі, зміцнено матеріальну базу лікувального закладу, чисто та охайно не лише в палатах, але й на території, яка весною потопає у зелені дерев і квітів.

Медики Баворова постійно контролюють стан здоров'я майже 3,5 тисяч людей з хронічними захворюваннями, на обліку тут – близько півтори тисячі пацієнтів диспансерної групи. Тут функціонують стоматологічний кабінет, фізкабінет, кабінет профілактики. У фізкабінеті хворих приймає досвідчений медик Марія Ярославівна Посмітюх. Сест-

Головний лікар Баворівської дільничної лікарні Іван Смуk.

Лікар-стоматолог Неля Максимчук під час огляду пацієнта у Баворівській дільничній лікарні.

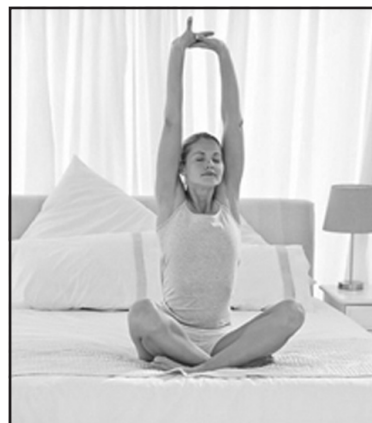
ред ветеранів на ниві охорони здоров'я – сімейний лікар Юрій Литвин. Добрим словом згадують у колективі Людмилу Скочеляс, яка тепер на заслуженому відпочинку.

У стоматологічному кабінеті, який за оснащенням не поступається стоматклінікам Тернополя, привітною посмішкою і заспокійливими словами зустрічає чарівна молода жінка – стоматолог Неля Максимчук. Після закінчення НВК "Великобірківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. С. Балея" вона твердо вирішила піти батьківською стежиною – стати медиком. Батько пані Нелі Іван

Михайлович Оконський – відомий у селищі Великі Бірки сімейний лікар, який присвятив медицині понад сорок років. Неля Іванівна успішно закінчила Івано-Франківський національний медичний університет. Певний час викладала стоматологію у Тернопільському приватному медичному коледжі, а тепер вже шість років лікує зуби, дає поради, як за ними стежити мешканцям сіл, які обслуговує Баворівська дільнична лікарня. Неля Іванівна представник нової генерації медиків Тернопільського району, активна та професійна, крім того, дбайлива мама, лагідна дружина. Разом з чоловіком Віталієм виховують дворічну Катруся.

Основна ланка колективу Баворівської дільничної лікарні, безперечно, медсестри. Чи не найбільший стаж роботи у старшої медсестри Марії Лаховської, яка здобула фахову освіту в Тернопільському медичному університеті. А Марія Новосад прийшла працювати у Баворів 1991 року з дипломом Нікопольського медучилища. Чуйним і добрим ставленням до хворих відомі у Баворівській дільничній лікарні чергові медсестри Світлана Чміль, Олена Хамуляк, Ганна Джафарова, акушерка Галина Бучинська, сестра-господиня Оксана Гулька. Чистоту і порядок у палатах, кабінетах забезпечують санітарки Ірина Марищак, Надія Бучковська, Ольга Левкович, Люба Дорош. За господарські справи відповідає завгосп Ольга Мікула. А смачну їжу тричі на день для хворих готують Ольга Вівчар, ветеран праці Надія Боднарчук.

Баворівська дільнична лікарня – складова ланка сільської медицини, живе і працює на варті здоров'я селян, незважаючи на слабенькі вітри переми́н, постійних та не завжди ефективних реформ галузі. Тут люди віддані своїй професії.

Гімнастика у ліжку

Валентина СЕМЕНЯК.

Незалежно від того, сидяча в вас робота чи фізично важка, ця ранкова гімнастика не завадить. Робити її слід одразу після того, як ви прокинулись, не підводячись із ліжка. Це забере не більше 7 хвилин, проте зарядить бадьорістю на весь день, бо активізує роботу майже всіх органів. Маю право стверджувати це, оскільки всі вправи випробувала на собі.

1. Прокинувшись, кілька хвилин полегить із закритими очима. Потім розітріть долоні рук, аж поки вони не стануть гарячими. Зберіть великий, вказівний та середній палець кожної руки в купку, обхопіть вуха так, щоб великий палець був позаду, і почніть масажувати вуха, розтираючи їх зверху вниз – 30 разів.

2. Праву долоню покладіть на чоло, накрийте лівою долонею, зосередьтеся на точці "третього ока" (між бровами) і рухайте шкіру чола вправо-вліво 30 разів. До речі, ця вправа допомагає і від головного болю.

3. Складіть кожну руку в кулак і кісточками великих пальців масажуйте закриті очі, рухаючись кожен раз від носа до вух. Повторити 15 разів. Ця вправа покращує зір та кровопостачання мозку.

4. Праву долоню покладіть на область щитоподібної залози, ліву – зверху, і просувайте руки, злегка натискаючи, зверху вниз – від горла до сонячного сплетіння – 30 разів.

5. Лежачи, на вдиху надихайте, а на видиху втягуйте живіт якомога сильніше. І так теж 30 разів. Дихання довільне. Прибираються всі застійні явища у травному тракті.

6. Лежачи на спині, не поспішаючи й охопивши долонями обох рук праве коліно, підтягуйте його до грудей 15 разів, потім стільки ж ліве.

7. Праву руку покладіть на сонячне сплетіння, ліву зверху, з невеликим натиском робіть кола по животу за годинниковою стрілкою – 30 разів.

8. Ноги витягнуті, руки на потилиці, вдих – підніміть обидві ноги і, якщо вийде, закиньте їх за голову, торкнувшись подушки, видих – опустіть ноги. Робити це потрібно 10 разів. Вправа корисна для хребта, покращує травлення, а у чоловіків – потенцію.

9. Сісти на край ліжка, очі відкриті, ліву ногу покласти на праве коліно, кісточками пальців правої руки розтерти виїмку на стопі лівої ноги (30 рухів). Те саме повторити з правою ногою. Це стимулює всі органи, бо на підшві розташовані біологічно активні точки, які є проєкціями всіх органів.

10. Сидячи, покладіть на потилицю праву долоню, зверху ліву і рухайте, натискаючи, руками вправо-вліво 15 разів.

Після гімнастики випийте півсклянки теплої води або склянку води звичайної кімнатної температури. Вдалого вам дня!

“Зоринка” — чудовий острівець музики, краси та добра

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

35 років Тернопільська дитяча хорова школа “Зоринка” творить навколо себе полюси музичного і культурного впливу, розширюючи коло своїх вихованців. Це унікальний позашкільний музичний навчально-виховний заклад, в якому дітей професійно вчать хоровому співу і який має визнання, репутацію і славу як серед тернопольнян загалом, так і серед музичної спільноти зокрема.

Засновник хору та хорової школи Ізидор Доскоч – випускник оперно-симфонічного відділення Львівської державної консерваторії ім. Миколи Лисенка (клас Миколи Колесси), заслужений працівник освіти України, який працює з творчими колективами понад 50 років. Саме з його ініціативи 1980 року в Тернополі було створено хор, на базі якого 15 серпня 1996 року відкрито хорову школу “Зоринка”. У 1988 році хору присвоєно звання “Зразковий художній колектив”, а 2001 року – “Народна хорова капела”.

З 1993 року з хором “Зоринка” працюють два керівники – Ізидор Доскоч та Анжела Доскоч, які в 2006 році отримали звання кращих диригентів XXII Міжнародного хорового конкурсу ім. Бела Бартока (Угорщина). Сьогодні в хоровій школі навчається близько 300 дітей віком від 6 до 17 років, серед них більше тридцяти – з Тернопільського району.

Ізидор Доскоч розповів, що навчальний процес у “Зоринці” базується на принципах системності – від простого до складного. Оскільки в назві цього позашкільного навчального закладу є слово “хорова”, то і домінують, покладеною в навчальну програму школи, є хорові дисципліни. Дітям з першого ж року навчання (приймають у “Зоринку” дітей віком від 6 років) починають прищеплювати основи і правила співу в хорі. Такий етап становлення маленьких “зоренят”, коли вони звикають, освоюються і відкривають для себе мистецтво співу, нехай навіть одноголосого, називається “Молодший” хор. Після двох років занять учні переходять на новий ступінь виконавської майстерності – у так званій,

“Середній” хор. Тут у них є можливість ознайомитися з правилами та тонкощами багатоголосся, навчитися чути, відчувати музику.

Кандидатський хор – третій ступінь вокально-хорового навчання в хоровій школі. На цьому рівні твори виконуються осмислено по нотах, у репертуарі з’являються твори без супроводу на два, три і більше голосів.

Завершальний етап навчання у школі – власне виконавська та концертна діяльність у Народній хоровій капелі “Зоринка”, куди діти приходять уже з певним досвідом, отриманим за кілька років репетицій та занять. Тут вони потрапляють під надійне крило Ізидора та Анжели Доскочів, з їхньою чуйною і люблячою підтримкою “зоренята” стають справжніми професіоналами хорового співу.

Окрім співу, діти у “Зоринці” ви-

вчають елементарну теорію музики, сольфеджіо та мистецтво гри на одному з музичних інструментів у класах фортепіано, скрипки, баяну, акордеону, сопілки, бандури, ударних інструментів. За традицією, яка вже давно склалася у школі, кращі учні-піаністи залучаються до такого непростого виду музичної діяльності, як концертмейстерство. У “Зоринці” діють ансамблі скрипалів, сопілкарів, баяністів, вокальні ансамблі. Завдяки формам творчої роботи діти освоюють мистецтво концертних виступів у невеликому колективі, отримують можливість більше про-

Засновник і керівник хорової школи “Зоринка” Ізидор Доскоч під час заняття зі своїми вихованцями.

явити себе індивідуально, спробувати різні форми сценічної діяльності. Провчившись згодом вісім років, вихованці “Зоринки” отримують свідоцтво про закінчення хорової школи.

За останні три роки 7 випускників школи здобули вищу музично-педагогічну освіту, 10 випускників вступили на навчання до середніх спеціальних музичних закладів, зокрема, до Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької, 5 випускників – до педагогічних університетів на музично-педагогічній факультет. 8 випускників хорової школи стали викладачами “Зоринки”.

Особливістю “Зоринки” є те, що тут школа і хор – єдині поняття, які уособлює Народна хорова капела “Зоринка”. У репертуарі хору понад сотня творів, що виконуються здебільшого акапельно, в тому числі духовна і світська класика, обробки українських народних пісень, пісні народів світу, твори сучасних композиторів.

Музика – найдивовижніший, витончений засіб залучення підліткового покоління до добра, краси та людяності, — зазначила художній керівник Народної хорової капели “Зоринка” Анжела Доскоч. – Хорове заняття в “Зоринці” – не урок чи репетиція, а частина життя хориста, його необхідність. Колективна форма вокального виконавства не лише розвиває музичні здібності, а й формує позитивні моральні якості, виховує смаки учнів, підносить їхню загальну культуру. Духовне загартовування, отримане під впливом музики, міцніше, триваліше, ніж те, яке дає суха моралізаторська мова вчителя. Мова музики підкріплює раціональний початок впливу на сферу емоцій і почуттів. З найперших занять діти вчать не просто співати, а творити музику. Засобами музичного мистецтва, і хорового зокрема, прагнемо сформувати в дітей здатність сприймати, відчувати, правильно розуміти та цінувати прекрасне. Особливу увагу звертаємо на розвиток творчих здібностей учнів, вчимо створювати красу в житті. Щоденною клопіткою працею намагаємося довести, що діти можуть усе те, що й дорослі, тільки значно краще.

Для того, щоб перелічити всі творчі здобутки і нагороди Народної хорової капели “Зоринка”, потрібна не одна газетна шпальта. Цей дитячий колектив здобув більше 20-ти перемог на престижних міжнародних конкурсах у Болгарії, Угорщині, Австрії, Німеччині, Польщі, Словаччині, Чехії, Росії, Білорусі, Молдові, Італії, не рахуючи перемог на регіональних та всеукраїнських конкурсах. На запрошення керівників вищих та середніх музичних навчальних закладів “зоренята” дали майстер-класи в Рівному, Івано-Франківську, Чернівцях, Южному Одеської області, Кишиневі, Тернополі та Тернопільській області.

На минулорічне католицьке Різдво “Зоринка” побувала в Італії, де хористи співали літургії і давали концерти духовної музики в понад

десяти храмах і на найбільших площах Венеції, Падови, Риму і Ватикану, популяризуючи українське пісенне мистецтво серед європейців. “Зоринка” співала в таких відомих на весь світ базиліках, як Святого Антонія Падуанського (Падова) і Санта Марія Маджоре (Рим), в найбільшому греко-католицькому соборі Італії – храмі Святої Софії, на площі Святого Петра у Ватикані.

Високий професіоналізм дає можливість Народній хоровій капелі “Зоринка” співпрацювати з камерним та симфонічним оркестрами Тернопільської обласної філармонії, оркестром Тернопільського обласного академічного українського драматичного театру ім. Тараса Шевченка, з сучасними українськими композиторами Богданом Фільць, Лесею Горовою, Іриною Кириліною, Михайлом Шухом, Ігорем Щербаківим.

Завітавши в затишне приміщення “Зоринки”, відчуваєш ауру добра, взаємодопомоги, підтримки, яка панує як в учнівському, так і в педагогічному колективах. Уже з перших кроків відчувається присутність чогось піднесеного, особливого. Діти, до яких у школі ставляться як до співучасників процесу творення, виховуються в любові до музики, бережливому ставленні до прекрасного. Відчутно, що для Ізидора і Анжели Доскочів, усього педагогічного колективу “Зоринка” – це справа життя.

Заслужена артистка України Леся Горова вважає, що “хорова школа “Зоринка” – це зразок яскравого професіоналізму і високого рівня дитячої хорової майстерності. Це один із небагатьох колективів України, який гідно представляє українську музичну культуру за кордоном на найпрестижніших міжнародних конкурсах і фестивалях”. Народний артист України, академік, лауреат державної премії ім. Тараса Шевченка, голова Всеукраїнської музичної спілки Анатолій Авдієвський назвав “Зоринку” школою європейського рівня, а композитор, заслужений діяч мистецтв України Михайло Шух – “потужним бастионом у Тернополі, де дітей професійно вчать творити справжнє мистецтво”.

Найвищою нагородою за самовіддану багаторічну працю для педагогічного колективу школи є вдячність вихованців “Зоринки” та схвальні відгуки їхніх батьків. Ось деякі з них: “Зоринка” – це ясний промінь добра в моїй душі і душах усієї родини”. “Тут виховують справжню еліту українського народу. На тлі сучасної освітньої ниви ця школа є справжньою Віфлеємською зорею”. “Для мене “Зоринка” – незамінний помічник у вихованні дитини”. “У цій школі моя дитина навчилася жити. Це не дивно, адже тут її не повчали – тут її виховували і плекали”.

Дитяча хорова школа “Зоринка” знаходиться у Тернополі на вулиці Грушевського, 2-а. Двері “Зоринки” відчинені для всіх. Навчання безкоштовне. Дізнатися більше про заклад і умови вступу до нього можна за телефоном 25-15-90.

Народна хорова капела “Зоринка” з художнім керівником Анжеєю Доскоч виступає на авторському концерті композитора Богдана Фільць у Тернопільській обласній філармонії. Осінь 2013 року.

Ансамбль скрипалів дитячої хорової школи “Зоринка”. Квітень 2013 року.

Вихованці дитячої хорової школи “Зоринка” на урочистому концерті з нагоди випуску школи в Тернопільській обласній філармонії. Травень 2014 року.